

سوال

در صف‌هایی که میان ستون‌های مسجد قرار می‌گیرد، آیا اشکالی ندارد در هنگام نماز به تنهایی پس از ستون بایستیم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

درباره‌ی صف بستن بین ستون‌های مسجد نهی وارد شده زیرا باعث قطع شدن صف‌ها می‌شود.

ابن ماجه (۱۰۰۲) از معاویه بن قُرة از پدرش روایت کرده که گفت: **در دوران رسول الله - صلی الله علیه وسلم - از صف بستن در بین ستون‌ها نهی می‌شدیم و ما را از آن دور می‌کردند** آلبانی در صحیح ابن ماجه آن را صحیح دانسته است.

ترمذی (۲۲۹) از عبدالحمید بن محمود روایت کرده که گفت: به امامت یکی از امیران نماز را برگزار کردیم. مردم ما را به عقب راندند تا آنکه بین دو ستون نماز خواندیم. پس از نماز انس بن مالک گفت: **ما در دوران رسول الله - صلی الله علیه وسلم - از این دوری می‌کردیم**. آلبانی در صحیح ترمذی این روایت را صحیح دانسته است.

ابن مفلح - رحمه الله - می‌گوید:

برای ماموم مکروه است که بین ستون‌ها بایستد. احمد می‌گوید: **زیرا این باعث قطع صف می‌شود**.

الفروع (۳۹ / ۲).

مگر آنکه به سبب زیاد بودن نمازگزاران و کم بودن جا در مسجد، به صف بستن میان ستون‌ها نیاز باشد که در این صورت کراهتی نیست.

علمای کمیسیون دائم فتوا می‌گویند:

صف بستن میان ستون‌ها در صورتی که باعث قطع شدن صف‌ها شود مکروه است، مگر در صورت کم بودن جا در مسجد و زیاد بودن نمازگزاران.

فتاویٰ اللجنة الدائمة (۵ / ۲۹۵).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

صف بستن میان ستون‌ها در صورت کم بودن جا در مسجد جایز است، و برخی از علما در این باره اجماع را ذکر کرده‌اند. اما در هنگام زیاد بودن جا در این باره اختلاف است. صحیح آن است که از این کار نهی شده زیرا باعث قطع شدن صف می‌شود به ویژه در صورت عریض بودن ستون.

بنابراین هرگاه جا در مسجد کم بود و نمازگزاران زیاد بودند اشکالی ندارد بین ستون‌ها صف ببندند.

در این صورت، اگر به مسجد آمدی و دیدی مردم در صف ایستاده‌اند و جایی در صف نبود مگر پس از ستون، اشکالی ندارد آنجا بایستی و این مانند نماز خواندن به تنهایی در پشت صف نیست زیرا تو در این صف تنها نیستی، چون [به تنهایی] پشت صف نایستاده‌ای، بلکه در صف و همراه نمازگزاران هستی اما به سبب نیاز، ستون صف را قطع کرده است.

والله اعلم